

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Pirkanmaan Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Pirkanmaan Tienpidon ja liikenteen suunnitelma 2019–2023

15.5.2019

15.5.2019

Pirkanmaan Tienpidon ja liikenteen suunnitelma 2019–2023

1 Johtajan katsaus

Takana on kolme vuotta korjausvelkaohjelmaa, jonka aikana tieverkkoon osoitettu lisärahoitus käytettiin tehokkaasti ja kunnan heikkeneminen saatiin pysäytettyä. Valtakunnallisten talouskehysten perusteella edessä on nyt kolme vuotta niukkuutta. Toivottavasti päätöksiä rahoitustason korottamisesta saadaan jo aiemmin, sillä kolmen vuoden aikana tieverkko ehtii rappeutua niin pahasti, että sen korjaaminen lisärahoituksellakin alkaa olla mahdoton tehtävä.

Korjausvelkarahoituksen loppuminen tarkoittaa esimerkiksi päällystysmäärien vähenemistä alle puoleen edellisvuosien määrästä, mikä tarkoittaa vaurioiden kiihtyvää lisääntymistä tieverkolla. Vielä suurempi pudotus tulee sorateiden, rumpujen, kaiteiden, valaistuksen sekä muiden varusteiden ja laitteiden korjausmääriin. Lisäksi jatkossa joudutaan tinkimään myös siltojen kunnostamisesta.

Palautetta teiden huonosta kunnosta saamme jo nyt runsaasti. Huono kunto ei vaikuta ainoastaan teiden käyttömukavuuteen, vaan kunnan heikkeneminen lisää myös tienkäyttäjien kustannuksia; ajoneuvojen vaurioita ja polttoaineen kulutusta sekä heikentää liikenneturvallisuutta.

Olemme alueella kiitollisia siitä, että olemme saaneet muutakin erillishoitusta yksittäisten hankkeiden toteuttamiseen. Koska nämä erillishoitukset tulevat usein kesken vuoden, niin haasteena on hankkeiden suunnitteluvaikeus sekä toteuttamisaikataulut. Pyrimme tehokkaaseen ja taloudelliseen toteutukseen, mutta aina se ei näiden osalta ole mahdollista.

Eduskunnan päättämät kehittämishankkeet ovat viime vuosina kiertäneet Pirkanmaan, vaikka maakunta on monella mittarilla ollut nopeimmin kehittyviä alueita koko maassa. Keskeisestä sijainnista johtuen Pirkanmaan liikenneyhteydet ovat elintärkeitä myös maakunnan ulkopuolella olevan elinkeinoelämän kehityksen jatkumiselle. Valtakunnan tärkeimpien pääväylien ohella Tampereen kaupunkiseudulla on ratkaistavana merkittäviä kysymyksiä valtakunnallisen ja seudullisen liikenteen solmukohtissa.

Pirkanmaan ELY-keskus on valinnut kaikkia vastuualueita koskeviksi poikakeikkaviksi kehittämisen painopistealueiksi ilmastonmuutoksen, kiertotalouden ja digitalisaation. Näitä painopistealueita on tarkoitus edistää konkreettisilla toimilla. Esimerkkeiksi voidaan nostaa joukkoliikenteen, jalankulun ja pyöräilyn edistäminen, uusiomateriaalien hyödyntäminen infrarakentamisessa, letka-ajoon ja konenäön hyödyntämiseen liittyvät kokeiluhankkeet sekä sähköisten palvelujen kehittäminen asiakaspalveluissa.

15.5.2019

2 Yleistä

Tienpidon suunnitelmassa kerrotaan vuoden 2019 tienpitotoimista ja liikenteestä sekä tulevan viisivuotiskauden suuntaviivoista. Väylänpidon linjaukset laaditaan tarkemmin eduskuntakausittain, mutta toimenpiteet sovitaan käytettävissä oleviin resursseihin vuosittain.

Korjausvelkarahoituksen ja perusväylänpidon lisärahoituksen päätyminen jättävät ammottavan loven alkavan suunnitelmakauden rahoitukseen. Käytettävissä olevan rahoituksen puitteissa ei juurikaan voida toimintaa suunnitella, eikä rahoitus riitä edes pakollisiin menoihin. Tämän johdosta toiminnan suunnittelu tarkoittaa enemmänkin tarpeiden kartoittamista ja priorisointia sekä suunnitelmareservin kartuttamista, jonka avulla voidaan mahdolliseen lisärahoitukseen nopeasti reagoida.

Tienpidon ja liikenteen suunnittelussa tulee jatkossa ottaa huomioon vuonna 2018 käyttöön otetun lain liikennejärjestelmästä ja maanteistä mukanaan tuomat uudet käsitteet ja niiden merkitys: Runkotieverkko, turvallisuusjohtamisjärjestelmä ja omavalvontavelvoite.

Teiden kunnossapitoon on myös tulossa merkittäviä muutoksia. Tienhoidon hankintamalleja on tarkistettu ja talvihoitoluokitukseen tehtiin syksyllä 2018 merkittäviä muutoksia.

Pirkanmaan ELY-keskus on valinnut kolme koko ELY-keskuksen toiminta-alueen kattavaa painopistealuetta, jotka tulevat näkymään kaikessa toiminnassamme: ilmastonmuutos, kiertotalous ja digitalisaatio.

3 Tienpidon rahoitus ja keskeiset linjaukset

3.1 Vuoden 2018 rahoitus

Vuonna 2019 Pirkanmaalla on perusväylänpitoon käytettävissä 31 853 278,20 euroa. Rahoituksesta on korvamerkitty erilaisiin teemaohjelmiin seuraavasti:

- MAL -rahoitus Tampereen kaupunkiseudulle 1 677 500 euroa
- perusväylänpidon keskitetty suunnittelu 240 000 euroa.
- eduskunnan valtiovarainvaliokunnan lisäykset 970 000 euroa
- talvihoidon luokkanostot 533 778,20 euroa.

Lisäksi vuodelta 2018 on jäänyt käyttämättä 13 101 867,67 euroa. Käytännössä summa on kokonaan sidottu viime vuodelta tälle vuodelle siirtyviin tai keskeneräisiin hankkeisiin. Erillisohjelmiin viime vuoden rahoitusta on sidottu seuraavasti:

- perusväylänpidon lisärahoitus (vt 3 Kyröskosken etl) 6 498 072,98 euroa
- vt 12 Sastamalan riista-aidat ja yksityistiejärjestelyt 1 800 000 euroa
- Pirkanmaan putkisiltaurakka (LTAE lisärahoitus) 650 000 euroa
- Kelirikon torjunta, Pirkanmaan kohteet 820 000 euroa
- Nerkoontien parantaminen (jakovarahanke) 450 255,47 euroa
- mt 130 Valkeakoski - Lempäälä valaistus (jakovarahanke) 50 000 euroa.

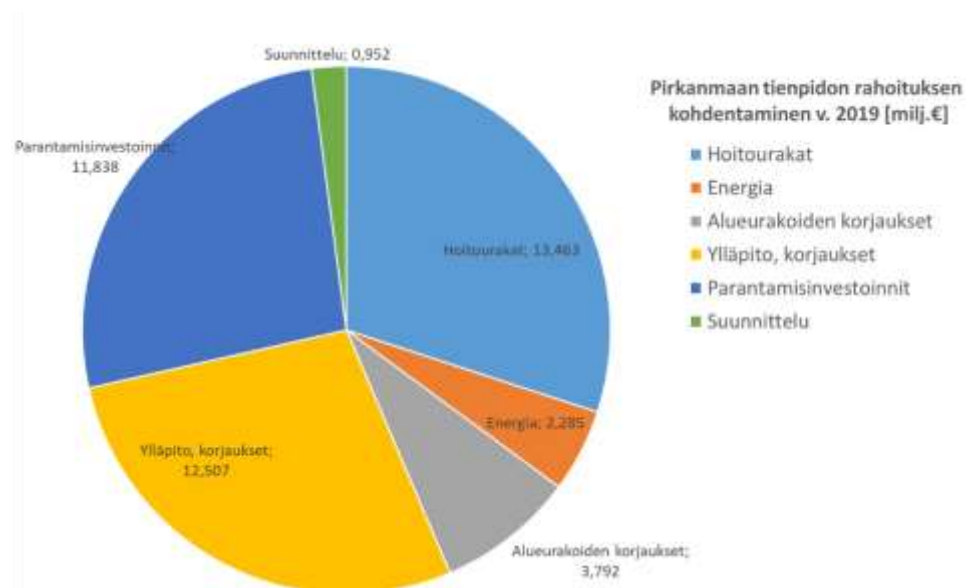
15.5.2019

- mt 13767 Pajulahdentien päällystäminen (v. 2018 sorateiden lisärahoitus)
330 000 euroa

Saldot mukaan luettuna rahoitusta on käytettävissä kaikkiaan siis 46 455 145,87 euroa. Tässä vaiheessa ei ole vielä tietoa Väyläviraston saldoista mahdollisesti jaettavaa rahoitusta, mutta Pirkanmaan osalta kyse ei ole merkittävistä summista.

Kehittämishankkeiden keskitettyyn suunnitteluun on osoitettu 950 000 euroa sekä edellisen vuoden hankkeista säästynyt rahoitus. Myöhemmin on esitetty lisättäväksi vielä yhden suunnittelukohteen rahoitus perusväylänpitoon 60 000 euroa.

Vuoden 2019 rahoitus jakautuu tienpidon tuotteisiin seuraavan kuvaajan mukaisesti. Kuvaajasta puuttuu joitain jakamattomia rahoituseriä, jotka kokonaisluvuissa on jo huomioitu:

Kuva

Vuoden 2019 perusväylänpidon rahoituksen jakautuminen toimenpiteisiin.

3.2 Rahoituskehyykset vuosina 2019–2022

Vuosien 2019–2022 tienpidon rahoituksen perustaso tulee jatkuvasti vähenemään. Parlamentaarinen liikennetyöryhmä esitti yksimielisesti 300 miljoonan euron lisärahoituksen osoittamista väylänpitoon, mutta sen toteuttaminen, ajoittuminen ja kohdentaminen jäävät tulevan eduskunnan päätettäväksi.

Liikenteen ohjauksen yhtiöittämissä johdosta perusväylänpidon rahoitusta on osoitettu yhtiön käyttöön. Jo lähtökohtaisesti yhtiön käyttöön on osoitettu enemmän perusväylänpidon alueellista rahoitusta, kuin mitä sitä yhtiön vastuulle siirtyneiden tehtävien hoitamiseen on alueilla aiemmin käytetty. Uhkana on, että yhtiön rahoitustarve saattaa entisestään kasvaa,

15.5.2019

mikä tulee vähentämään muuhun tienpitoon käytettävissä olevaa rahoitusta.

Viimeaikaiset lisärahoituspäätökset ja tulevat hankintamallien ja hoidon linjausten muutokset tulevat luultavasti lisäämään hoidon rahoitustarvetta. Rahoituskehysten säilyessä suunnitellun kaltaisena hoidon rahoitusosuuden lisääntyminen tarkoittaa ylläpidon rahoitusosuuden vähenemistä. Alueellisiin investointeihin ei ole osoitettu lainkaan rahoitusta.

4 Investointihankkeet 2019

Vuoden 2018 merkittävin investointihanke on Kyröskosken eritasoliittymän rakentaminen ja ohituskaistan jatkaminen Hämeenkyrössä valtatie 3:lla. Sen kustannusarvio on 9 500 000 euroa ja vuodelle 2019 tästä summasta on jäänyt 6 498 072,98 euroa.

Vuonna 2018 toteutetaan Tampereen kaupunkiseudulla MAL 2016–2019 aiesopimuksen mukaisesti seuraavat kohteet:

- Mt 309 Sääksjärven eritasoliittymän liityntäpysäköinti ja ramppiliittymien parantaminen, valtion osuus 1 175 000 euroa.
- Ehdollisena mt 3022 Naistemanatkantien, Nuolialantien ja Ilmailukadun järjestelyt niiltä osin kuin MAL-rahoitus riittää (valtiolla käytettävissä yhteensä noin 433 000 euroa sisältäen suunnittelun ja hankintapalvelut).
- pyöräliityntäpysäköinti, valtion kustannusosuus 50 000 euroa

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan myöntämällä erillisrahoituksella toteutetaan

- Riista-aidan uudistaminen ja laajentaminen vt 9:llä välillä Nuutajärvi–Urjala–Kylmäkoski, 220 000 euroa
- Maantien 13343 Koskenkyläntie parantaminen Kihniössä, 450 000 euroa
- Maantien 13353 Korhusvalli–Ylivalli kantavuuden lisääminen Kihniössä, 300 000 euroa.

Lisäksi edellisvuodelta jäi viimeistelytyötä maantien 130 valaistuksen rakentamiseen välille Lempäälä–Valkeakoski.

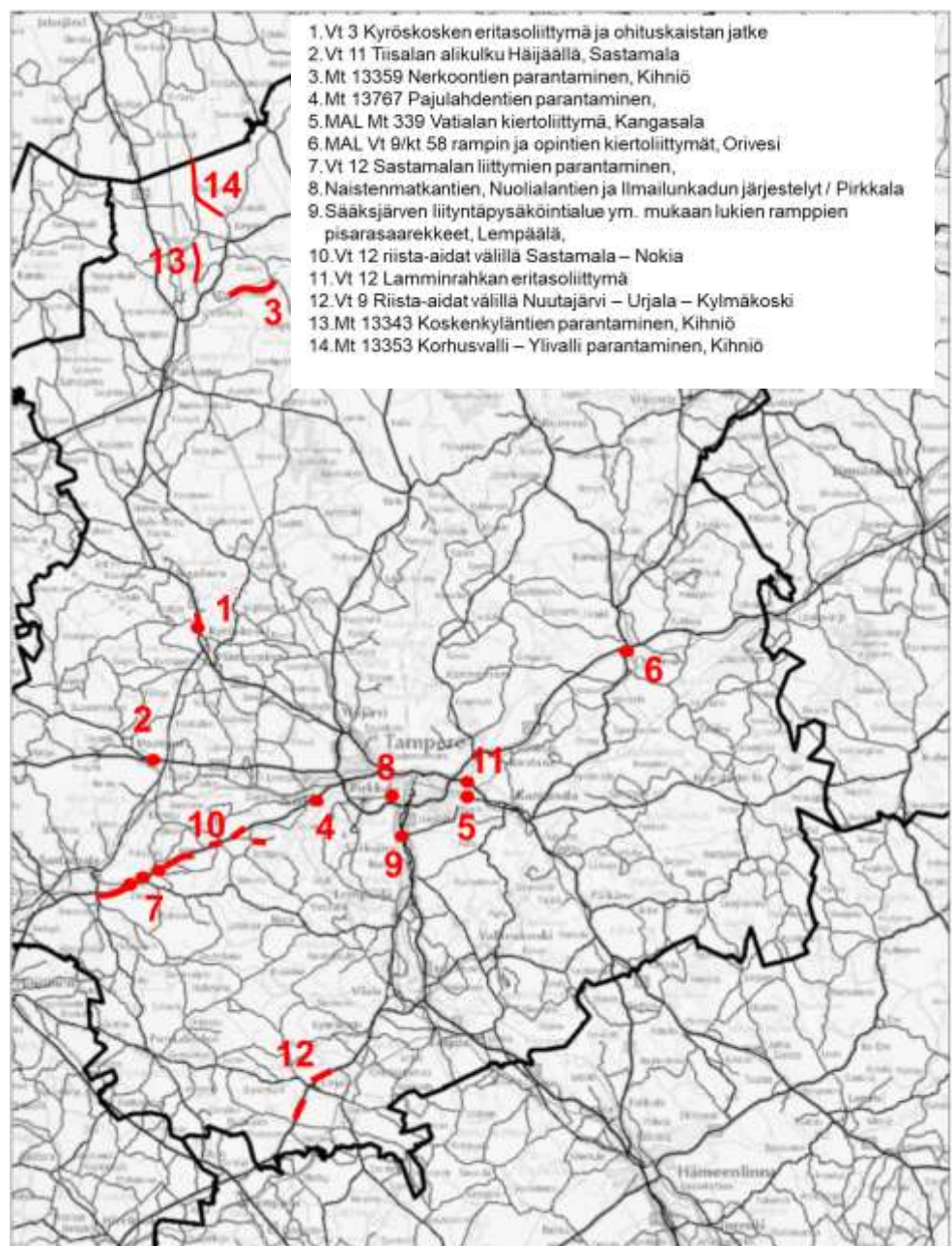
Muita vuodelta 2018 jatkuvia investointeja ovat:

- vt 12 Sastamalan liittymien parantaminen
- vt 12 tievalaistuksen täydentäminen välillä Sastamala - Nokia
- mt 13359 Nerkoontien parantaminen, Kihniö
- mt 13767 Pajulahdentien parantaminen, Nokia
- vt 11 Tiisalan alikulku Häijäällä, Sastamala
- MAL-hankkeiden viimeistelytyöt
  - MAL Mt 339 Vatialan kiertoliittymä, Kangasala
  - MAL Vt 9/kt 58 rampin ja opintien kiertoliittymät, Orivesi

15.5.2019

ELY-keskus on varannut pieniä liikenneturvallisuusinvestointeja varten rahoitusosuuden, jolla tehdään esimerkiksi kiireellisimpiä liikenneturvallisuus-suunnitelmissa esitettyjä pieniä parantamisia väylämerkinnöistä keskisaa-rekkeisiin. Rahoitusta on varattu myös joukkoliikenteen edistämisen pieniin parantamistoimenpiteisiin.

Kangasalan ja Tampereen kaupunkien kustannuksella jatketaan vuonna 2018 aloitettua Lamminrahkan eritasoliittymän rakentamista valtatielle 12.

Kuva

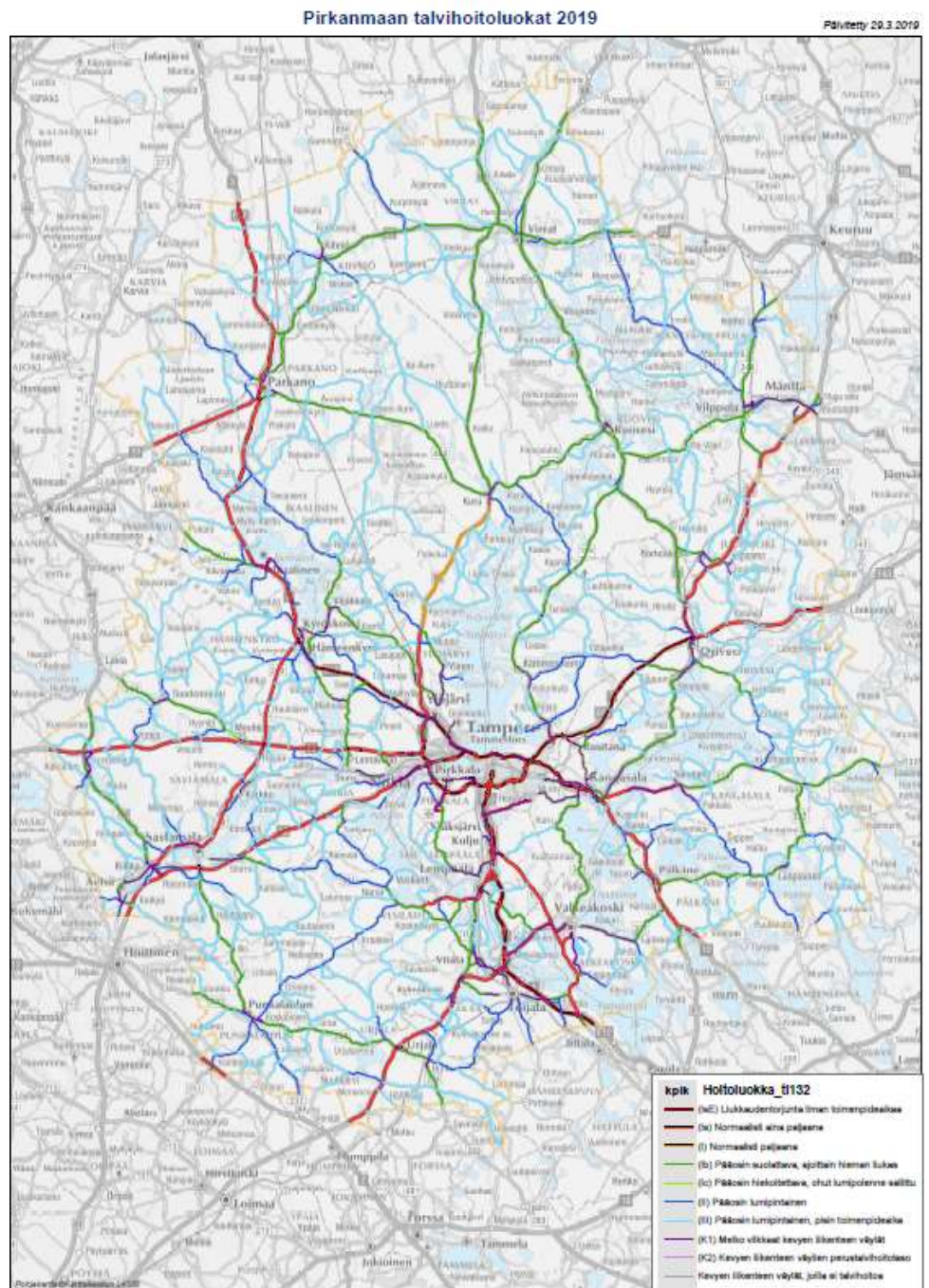
Vuoden 2019 käynnissä olevat ja käynnistyvät parantamisinvestoinnit

15.5.2019

5 Kunnossapito suunnitelmakaudella

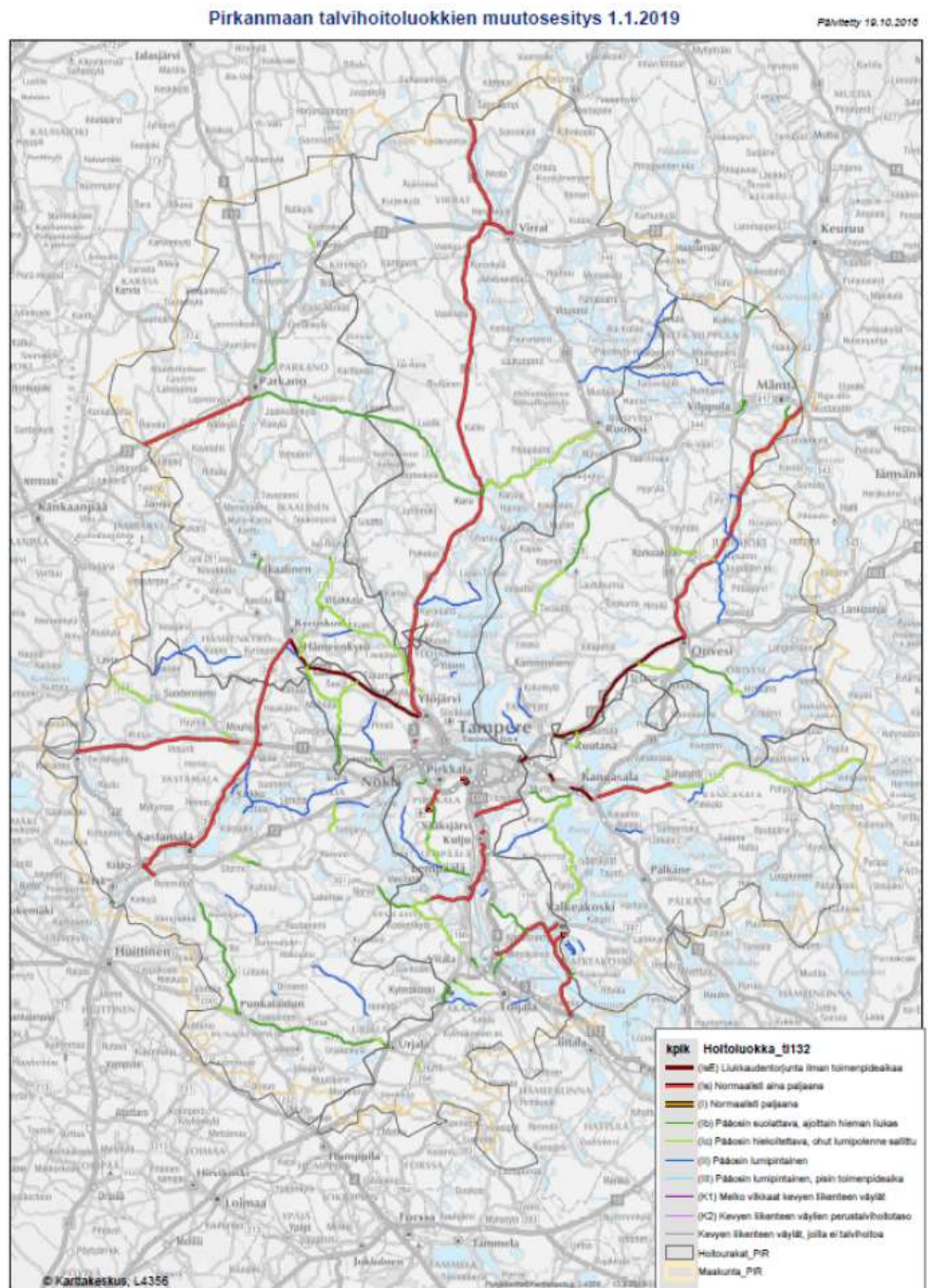
Talvihoitoon tehtiin syksyllä 2018 huomattavia luokitusmuutoksia. Oheisissa kartoissa on esitetty vuonna 2019 voimassa olevat talvihoitoluokitukset ja Pirkanmaalle syksyllä 2018 esitetyt muutokset talvihoitoluokkiin.

Kuva

Talvihoitoluokat 2019 Pirkanmaalla

15.5.2019

Kuva

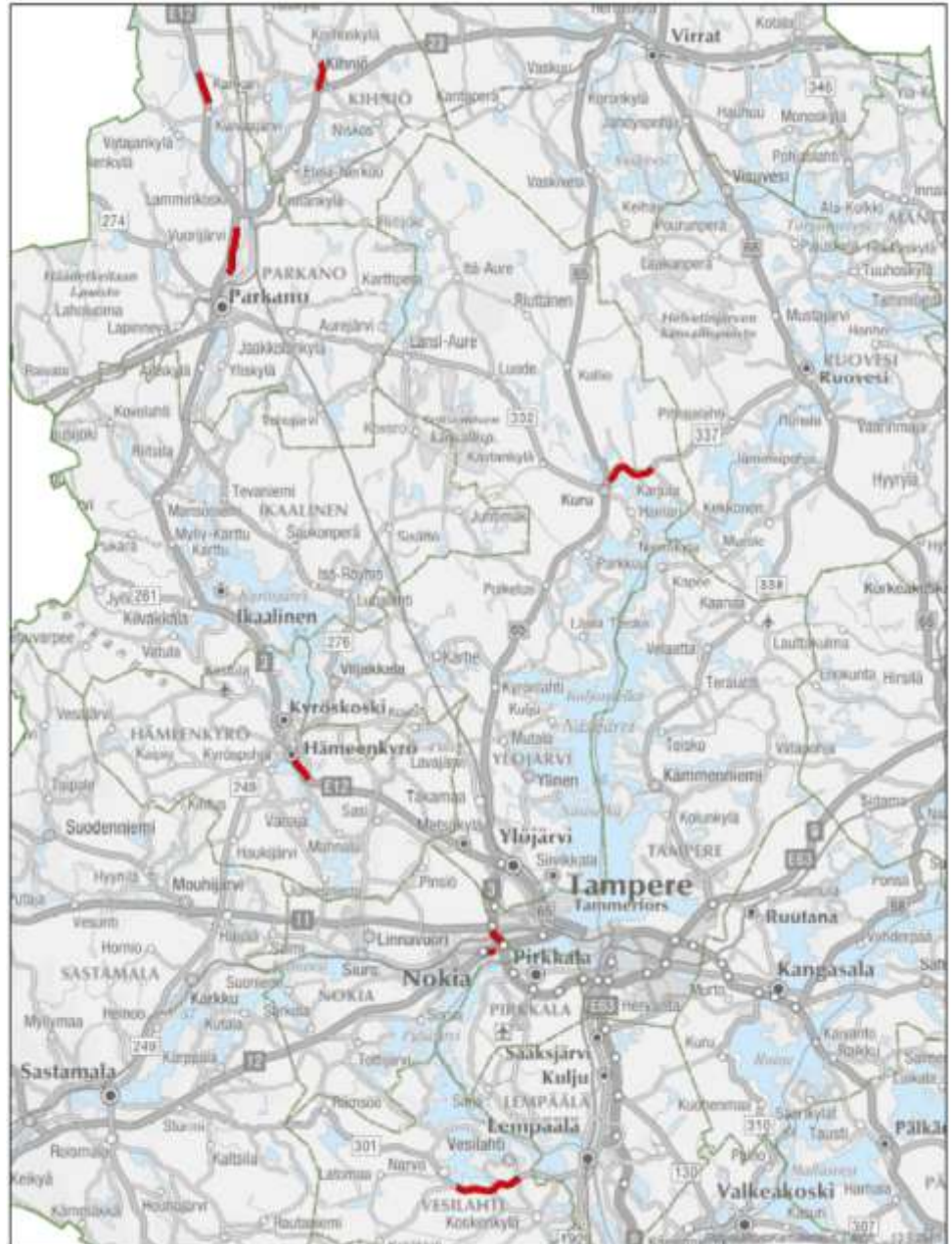
Syksyllä 2018 esitetyt talvihoitoluokkien muutokset (kaikki eivät ole toteutuneet esitetyn mukaisina, esim. kt 65 muutos ei ole toteutunut)

Päällysteiden korjausohjelmat, sorateiden korjaukset sekä sillankorjaukset suunnitellaan vuosittain. Vuonna 2019 päällysteiden ylläpidon rahoitus tip-puu lähes puoleen edellisvuoden rahoituksesta. Vuonna 2018 maanteitä päällystettiin noin 280 km. Vuoden 2019 varsinaisessa päällystysurakassa kohteita on 30 km ja uusiopäällystysurakassa noin 100 km. Lisäksi tehdään jonkin verran urapaikkauksia.

15.5.2019

Alla olevassa kartassa on esitetty vuoden 2019 päällystysurakan kohteet. Sen lisäksi toteutetaan uusiopäällystysurakka, jonka kohteet tarkentuvat keväällä mittauksen perusteella ja urakoiden hintatason tarkennuttua.

Kuva

Vuoden 2019 päällystysurakan kohteet.

Vuonna 2019 korjataan kaksi huonokuntoista siltaa:

- mt 309 Vikkiniityn risteyssilta (H-1078), Lempäälä
- mt 3022 Partolan ylikulkusilta (H-932), Pirkkala

15.5.2019

Näiden lisäksi toteutetaan putkisiltaurakka, jossa korjataan tai uusitaan viisi teräspankkuisiltaa:

- mt 13991 Salmen silta (H-5203), Kangasala
- mt 14321 Hanholahden silta (H-5266), Ruovesi
- mt 2505 Nohkuan silta (H-5446), Sastamala
- mt 3481 Salmian silta (H-5076), Ruovesi
- mt 17099 Seinähovin silta (H-5105), Virrat

Kelirikon torjuntaan osoitettiin erillisrahoitusta vuonna 2019 seuraavasti. Näistä yksi on päällystetty tie ja muut sorateitä:

- mt 337 Kuru–Karjula (päällystetty)
- mt 3253 Kaanaantie
- mt 12991 Kärppäläntie
- mt 13247 Laholuomantie
- mt 13747 Metsäkansantie
- mt 14377 Koskipää
- mt 3359 Vaskuu–Palolampi

6 Pirkanmaan kehittämishankkeet

Pirkanmaan liikennejärjestelmäsuunnitelmassa pääteiden kehittämishankkeet on asetettu kiireellisyysjärjestykseen seuraavasti:

- Valtatie 3 parantaminen välillä Tampere–Vaasa, jossa yhtenä tärkeimmistä osahankkeista Hämeenkyrön ohitustie (palvelutasolähtöinen kehittämisselvitys valtatie 3:lle on valmistunut vuonna 2015)
- Valtatie 9 parantaminen Tampereen ja Oriveden välillä
- Valtatie 12 parantaminen välillä Tampere–Kangasala

Palvelutasolähtöisen **Valtatie 3 Tampere–Vaasa** -kehityskäytäväselytyksen yhteydessä on tehty laajoja asiakastarveselvityksiä Tampere–Vaasa välin parantamistarpeista. Selvityksessä ensimmäisen vaiheen toimenpiteiksi ovat valikoituneet seuraavat kohteet:

• Hämeenkyrön ohitus	65,0 milj. €
• keskikaiteet Sikuri–Ikaalinen ohituskaistalle	4,5 milj. €
• Teikangas–Mansoniemi ohituskaistapari	5,5 milj. €
• Alaskylä–Parkano ohituskaista ja oikaisu	13,0 milj. €
• Koskuen ohituskaistapari	4,5 milj. €
• Rajalanmäen ohituskaista ja Mantilan liittymä	5,6 milj. €
• Lamminkosken ohituskaistapari	5,5 milj. €
• Jalasjärven eritasoliittymä (vt 19)	6,5 milj. €
• vt 3 ja vt 8 Vaasan Yhdystien eritasoliittymä	5,5 milj. €
• Pienet liittymä- ja liikenneturvallisuushankkeet	12,0 milj. €

Valtatie 3 Tampere–Vaasa ensimmäisen vaiheen kustannusarvio on yhteensä noin 128 miljoonaa euroa.

15.5.2019

Valtatie 9 Tampere–Orivesi yleissuunnitelman mukainen tavoitetilanne on moottoritie välillä Alasjärvi–Suinula ja 2+2 keskikaidetie eritasoliittymän välillä Suinula–Orivesi. Tavoitetilan kustannusarvio on 140 miljoonaa euroa. Vuonna 2016 tehtiin yhteysvälin kehityskäytäväselvitys, jossa ensimmäisessä vaiheessa toteutettavaksi esitettiin noin 80 miljoonan euron hanketta. Kehityskäytäväselvityksessä esitetty hanke sisältää seuraavia toimenpiteitä:

- Moottoritie Alasjärvi–Suinula yleissuunnitelman mukaisesti. Välin tiesuunnittelu on käynnistynyt.
- 2+2 ohituskaistajaksot: Suinula–Käpykangas ja Yliskylä–Oritupa, Oriveden ohituskaistan kaiteistaminen.
- Orituvan eritasoliittymä, tasoliittymien parantaminen
- rinnakkaisteiden, kaiteiden, riista-aitojen parantaminen, leveä keskialue, vaihtuvan nopeusrajoitusjärjestelmän päivitys.
- Jalankulku- ja polkupyörävyliä, pysäkkien parantamista ja liityntä-pysäköintipaikkoja

Valtatie 12 Tampere–Kangasala -hankkeeseen sisältyy suunnitelmaluonnosten perusteella tien rakentaminen nelikaistaiseksi, Lamminrahkan uuden eritasoliittymän rakentaminen ja seitsemän nykyisen eritasoliittymän parantaminen, valtatie poikittaisten kävely- ja pyöräily-yhteyksien parantaminen sekä melusuojausten rakentaminen. Hankkeen alustava kustannusarvio on 90 miljoonaa euroa (MAKU-ind. 130, 2010=100). Lamminrahkan eritasoliittymän rakentaminen on aloitettu syksyllä 2018 Tampereen ja Kangasalan kaupunkien kustannuksella.

Kehittämishankkeiden suunnittelua edistetään valtakunnallisen suunniteluohjelman sisällä seuraavilla kohteilla:

- Vt 9 Tampere–Orivesi, Alasjärvi–Käpykangas moottoritien tiesuunnitelma
- Vt 3 Tampere–Vaasa yhteysvälihankkeen tiesuunnitelmat (Hanhijärvi - Sarkkila)
- vt3 Marjamäki–Kulju–Pirkkala ja kehä2 yleissuunnitelma ja ympäristövaikutusten arviointi
- Tampereen II-kehän aluevarausuunnitelma
- Vt 3 Tampereen läntisen kehätien jälkiarviointi
- Vt 12 Tampere–Kangasala, yleissuunnitelma ja ympäristövaikutusten arviointi (suunnitelman hallinnollinen käsittely ja viimeistely)
- Vt 12 / mt 65 Lielähti–Santalahti aluevarausuunnitelma
- Maanteiden toiminnallinen luokitus Tampereen kaupunkiseudulla

Lisäksi Varsinais-Suomen puolella on käynnissä suunnitteluhanke:

- Vt 9 Turku–Tampere yhteysvälin parantaminen TS

15.5.2019

7 Tampereen kaupunkiseudun tieverkko ja sen kehittämistarpeet

Lisääntynyt maankäyttö on jo aiheuttanut liittymien ja kapasiteetin kehittämistarvetta Tampereen kaupunkiseudun maanteilla. Akuutein ruuhkan aiheuttaja on Vaitinaron liittymä (Paasikiventie/Nokian moottoritie) valtatie 12:lla. Liittymän kapasiteettiongelmien takia Rantatunnelin liikenne joudutaan arkipäivän iltapäiväruuhkan aikaan useasti pysäyttämään. Ongelmaa lisäävät vielä Santalahden eritasoliittymän kaistajärjestelyt, kun kaupungista tulevat kaksi kaistaa yhtyvät lyhyellä matkalla valtatie kahteen kaistaan ennen Vaitinaron liikennevaloliittymää. Tasoliittymän suunnittelua eritasoliittymäksi edistetään yhteistyössä Tampereen kaupungin kanssa. Väliaikaisena ratkaisuna selvitetään lisäkaistan rakentamista liittymään. Lisäkaistojen rakentamista suunnitellaan myös Rantatien kohdalle, missä valtatie joudutaan siirtämään raitiotien takia.

Vaitinaron ohella ongelmia löytyy seuraavilta sisääntulo- ja kehäväylä-osuuksilta:

- valtatie 3 Tampereen läntinen kehätie välillä Lakalaiva–Partola päivittäinen ruuhkautuminen ja liikenneturvallisuusongelmat
- valtatie 9 Tampere–Suinula, päivittäinen ruuhkautuminen ja liikenneturvallisuusongelmat
- valtatie 12 TAYS:n liittymät ja Teiskontien alikulut, liikenteen joutuminen, jalankulun ja pyöräilyn yhteydet ja liikenneturvallisuus
- valtatie 12 Alasjärven eritasoliittymän ramppi liittymät, ruuhka-ajoina kääntyminen kahteen suuntaan on käytännössä mahdotonta.

Maankäytön kehittäminen aiheuttaa myös tarvetta uusille eritasoliittymille. Suunnittelua edistetään valtatie 9 Tasanteen ja valtatie 12 Rantatunnelin Näsikallion eritasoliittymien osalta. Lisäksi Nokialla on selvitelty tarvetta Kahtalammin eritasoliittymän rakentamiseen valtatielle 12.

15.5.2019

Maakuntakaavassa esitetty Tampereen eteläisen suunnan painotus lisää tarvetta myös valtatie 3:n uudelle moottoritieoikaisulle Lempäälän Puski-aisten ja Pirkkalan välillä sekä sitä risteävälle seututietasoiselle yhteydelle Lempäälän Sääksjärveltä Tampere-Pirkkalan lentoasemalle. Kohteesta on parhaillaan käynnissä yleissuunnittelu ja ympäristövaikutusten arviointi.

Nykyinen Maankäytön, asumisen ja liikenteen (MAL) aiesopimus kattaa vuodet 2016–2019. Tulevan kauden suunnittelua varten on kaupunkiseudulla kartoitettu seuraavia maantieverkon parantamiskohteita, joiden valinta riippuu ohjelmalle asetettavista tavoitteista ja rajauksista:

- Jalankulku- ja pyörätiet
  - mt 339 Mäkirinteentie–Venttiväylä
  - mt 3003 Moisionaukio
  - mt 2501 Taivalkunnan jalankulku- ja pyörätie
  - mt 301 Vesilahti–Lempäälä
  - vt 12 Santalahden jalankulku- ja pyörätien siirto ja toisen puolen jalankulku- ja pyörätie (kaupungin vastuulla)
  - mt 2624 Linnavuori–vt 11 jalankulku- ja pyörätie
  - mt 58 ammattikoulu–Sarsan liittymä jalankulku- ja pyörätie (kaupungin vastuulla)
  - mt 3403 Ruutanantie–Mustoontie jalankulku- ja pyörätie (kaupungin vastuulla)
  - mt 325 Huutijärvi–Pelisalmi jalankulku- ja pyörätie (kaupungin vastuulla)
- Muut jalankulkua ja pyöräilyä tukevat ratkaisut:
  - Kaupunkiseudun pääreittien kehittäminen
  - Liikennevaloliittymien kehittäminen jalankulkua ja pyöräilyä suosivaksi
- Alikulkukäytävätarpeet:
  - mt 65 Elovainion alikulku, Ylöjärvi
  - vt 12 Teiskontien kevyen liikenteen järjestelyt
  - mt 3400 Ellintien alikulkuikäytävä, Kangasala
  - mt 2774 Veittijärven koulun alikulku Asuntilassa (Ylöjärven kaupungin vastuulla)
- Maankäytön kehittämistä ja liikenneturvallisuutta tukevat liittymien parantamistarpeet
  - mt 310 Finnentien kiertoliittymä, Kangasala
  - mt 65 Elovainion liittymä
  - mt 2774 Asuntilan kiertoliittymä
  - mt 308 Lentoasemantien ja Läntisen kehän rampin pään kiertoliittymä
  - mt 130 Kuljun asemantien kiertoliittymä

15.5.2019

8 Vuosien 2019–2022 muita tienpidon tarpeita

8.1 Tieverkon kunto

Tieverkon kunnan ylläpitäminen edellyttää lisärahoitusta ja korjausvelan vähentäminen vielä enemmän. Nyt Pirkanmaalla on huonokuntoisia päällysteitä noin 500 kilometriä eli noin 13 % päällystetystä tieverkosta. Ilman toimenpiteitä huonokuntoisten osuuksien määrä lisääntyy vuosittain noin 150 kilometrillä. Nykytason ylläpitäminen edellyttää siten noin 300 kilometrin vuosittaista päällystysohjelmaa, koska järkevällä päällystettävällä tiellä on aina myös tyydyttävissäkin kunnossa olevia osuuksia. Se maksaisi noin 15,5 miljoonaa euroa vuodessa. Vuonna 2019 käytettävissä on 9,25 miljoonaa euroa päällysteiden ylläpitoon. Tästä osa kuluu tiemerkitöihin ja paikkauksiin. Teitä pystytään päällystämään vain noin 130 kilometriä.

Useilla huonokuntoisilla päällystetyillä teillä pelkkä päällystäminen ei enää riitä, vaan on puututtava myös huonon kunnan rakenteellisiin syihin. Seuraavassa on listattu kiireellisimpiä rakenteen parantamiskohteita:

- mt 2773 Viljakkala–Veittijärvi
- mt 307 Valkeakoski–Pätkäne
- mt 2624 Sasi–Murhasaari
- mt 13101 Reinilä
- mt 7056 Alavus–Killinkoski
- mt 2742 Parkanon asematie
- mt 3477 Kolhon asematie, mt 14354 Kolho–Kankaanpää
- mt 301 Keihonen–Kilpala, tien uudelleen rakentaminen
- mt 13344 Alavantie
- mt 3200 Rautajärvi–Kyynärö
- mt 14361 Hauhuuntie ja Monoskyläntie, muuttaminen soratieksi
- mt 2521 Sammaljoentie, Sastamala
- mt 65 Kyrönlahti - Kuru
- mt 13277 ja mt 13278 Yliskylän- ja Lapiolahdentiet, Parkano

Lisäksi on useita kunnilta tulleita päällystettyjen teiden parantamistarpeita, joilla riittää kevyemmät alustan parantamistoimenpiteet ja päällystäminen.

15.5.2019

Sorateiden korjaustarpeita:

- mt 14359 Ylä-Kolkintie
- mt 3352 Vaskuuntie

Lisäksi alueella on lukuisa määrä sorateitä, joilla on kelirikkorjaustarpeita sekä kulutuskerrokseen liittyviä korjaus- ja uusimistarpeita.

Tulevia kiireellisimpiä sillankorjauskohteita:

- H-2877 Paloviidan silta
- H-3572 Kuivasjärven ylikulkusilta
- Painorajoitettujen puusiltojen uusiminen, useampia kohteita.
- Putkisiltojen uusimisia, useampia kohteita

Pirkanmaalla on laadittu selvitys teistä, jotka tulisi kaavoitettaessa merkitä kaduiksi. Lisäksi suunnitteilla on toteuttaa maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti maanteiden lakkauttamisia asemakaava-alueilla:

- mt 13767 Pajulahdentie/Huhtaantie (v. 2019)
- mt 310 Kangasalan tie–vt 12 (tulevan kauden MAL-hankkeiden listalla)
- mt 13980 ja mt 13982 Pälkäneen keskusta
- mt 14336 Vilppulan keskuskadun parantaminen
- mt 13787 Kuljun asematie
- mt 14338 Koskentien jalankulku- ja pyörätien jatkaminen sahan liittymään ja muuttaminen kaduksi, Mänttä-Vilppula

8.2 Liikenneturvallisuusinvestoinnit

- vt 12 valaistuksen jatkaminen Sastamala–Nokia
- vt 12 valaistuksen täydentäminen välillä Kangasala–Pälkäne
- vt 12 riista-aitojen täydentäminen välillä Sastamala–Nokia
- vt 9 riista-aitojen täydentäminen välillä Akaa–Ujala
- vt 3 Pirkkalan riista-aidat
- vt 11 valaistuksen täydentäminen välillä Nokia–Mouhijärvi
- vt 11 kaiteiden täydentäminen välillä Nokia–Mouhijärvi
- automaattivalvontaverkon laajentaminen
- Viisaan ja turvallisen liikkumisen suunnitelmien kiireellisimmät kohteet

8.3 Jalankulun ja pyöräilyn edistäminen

Jalankulku- ja pyöräteiden rakentaminen:

- mt 259 Mouhijärven kevyen liikenteen väylä, Sastamala (kaupungilla suunnittelu käynnissä)
- mt 13332 Käenmäentien jalankulku- ja pyörätie, Parkano
- vt 9 Kylmäkosken jalankulku- ja pyörätie
- mt 249 Kaukolantie–Kiikka, Sastamala (kaupungin vastuulla)
- mt 14290 Koskitien jalankulku- ja pyörätie, Juupajoki

15.5.2019

- Maantie 2623 jalankulku ja pyörätien jatke, Hämeenkyrön kunta on esittänyt tekevänsä väylän v. 2019 ja toivonut ELY-keskuksen osallistumista, mutta tällä aikataululla valtion osallistuminen ei ole mahdollista.
- mt 66 Ahjolantie–Siekkistentie–vt 23, Virrat
- mt 3260 Vehkalahti–kt 58, Orivesi
- mt 3260 Eräjärven jalankulku- ja pyörätie, Orivesi
- mt 3261 Oriveden asematien jalankulku- ja pyörätie
- mt 66 Visuveden alikulku, Ruovesi

8.4 Liittymien parantaminen

- mt 66 Ahjolantien/Virtaintien kiertoliittymä, Virrat
- vt 12 Sastamalan liittymät (Ellivuori, mt 44)
- mt 56 / mt 58 liittymä, Mänttä-Vilppula
- vt 9 liittymät Urjala ja Akaa, pienet parantamistoimet
- mt 2595 kiertoliittymä, Ikaalinen
- mt 58 Juupajoen liittymät (Koskitie, Sahantie)
- vt 12 Luopioistentien (mt 322) liittymä, Pälkäne
- vt 12 Edenin eritasoliittymän parantaminen, Nokia
- mt 190 / mt 303 / mt 2985 liittymä, Akaa
- mt 249 Häijään kiertoliittymä, Sastamala
- vt 11 Porin yhdystien liittymä, Nokia
- vt 12 liittymien parantaminen Kankaanmaan, Onkkaalantien ja Keskustien kohdalla, Pälkäne

8.5 Ohituskaistat ja ohituskaistojen keskikaiteistaminen

- vt 9 Oriveden eritasoliittymästä Tampereen suuntaan lähtevän ohituskaistan kaiteistaminen ja jatkaminen 1,1 km.
- vt 12 Hyrkin ohituskaistojen kaiteistaminen
- vt 3 Sasin ohituskaistan kaiteistaminen
- vt 3 Sarkkila–Ahrola ohituskaistaparin kaiteistaminen
- vt 9 Suinulan ja Yliskylän ohituskaistaparit
- vt 11 Murhasaaren ohituskaista
- vt 12 Raikun ja Varalan ohituskaistapari
- vt 9 Leikkikankaan ja Menosen ohituskaistapari
- vt 9 Nuutajärven ohituskaistojen kaiteistaminen
- vt 9 Nuutajärven uusi ohituskaista
- vt 9 Ruokolan ohituskaistapari
- vt 9 Tipurinjärven ohituskaistapari
- vt 9 Hirsikankaan ohituskaista

15.5.2019

8.6 Melu- ja pohjavesisuojaukset

Pohjavedet

Uusista pohjavesisuojauksista tärkeimmiksi on priorisoitu valtatiellä 3 Ikaalisissa Teikankaan ja Heinistön pohjavesi alueet, jotka toteutetaan keski-kaiteen tai ohituskaistan rakentamisen yhteydessä.

Näiden lisäksi pohjavesisuojausten kiireellisimpiä korjauskohteita ovat:

- Vaihmalan etl / Lempäälä–Mäyhäjärvi C, vt 3, kuivatuspuutteita, maanaineksen valumia
- Laukeela, mt 284 päällysteen korjaus / rakenteen parantaminen
- Aakkulanharju, vt 9 Kaukajärven eritasoliittymä, kuoppien täyttö
- Ylöjärvenharju, vt 3 / mt 3007, vakavat kuivatuspuutteet, salaojien toimivuus

Seuraavilla kohteilla ratkaisuksi selvityksen mukaan riittää vaihtoehtoiseen liukkaudentorjuntakemikaaliin siirtyminen:

- vt 12 Epilänharju–Villä sisältäen Maatialan ja Santalahden eritasoliittymien rampit
- vt 12 Vehoniemenharju, Kangasala
- vt 12 Kollolanharju, Pälkäne
- mt 66 Liedenpohja, Virrat

Meluntorjunta

Liikennevirasto (nyk. Väylävirasto) uusi meluntorjunnan toimintasuunnitelmansa vuonna 2018. Suunnitelmassa on esitetty seuraavat Pirkanmaan meluntorjuntakohteet:

- vt 9 Atala–Olkahinen, kustannusarvio 3 591 000 €, kustannukset/hyötyjä 7100 €
- vt 3 Sääksjärvi kustannusarvio 4 275 000 €, kustannukset/hyötyjä 31200 €
- vt 12 Ruskeepää, Nokia, kustannusarvio 2 056 000 €, kustannus/hyötyjä 7590 €
- vt 12 Lentola, Kangasala, kustannusarvio 639 000 €, kustannus/hyötyjä 14 860€

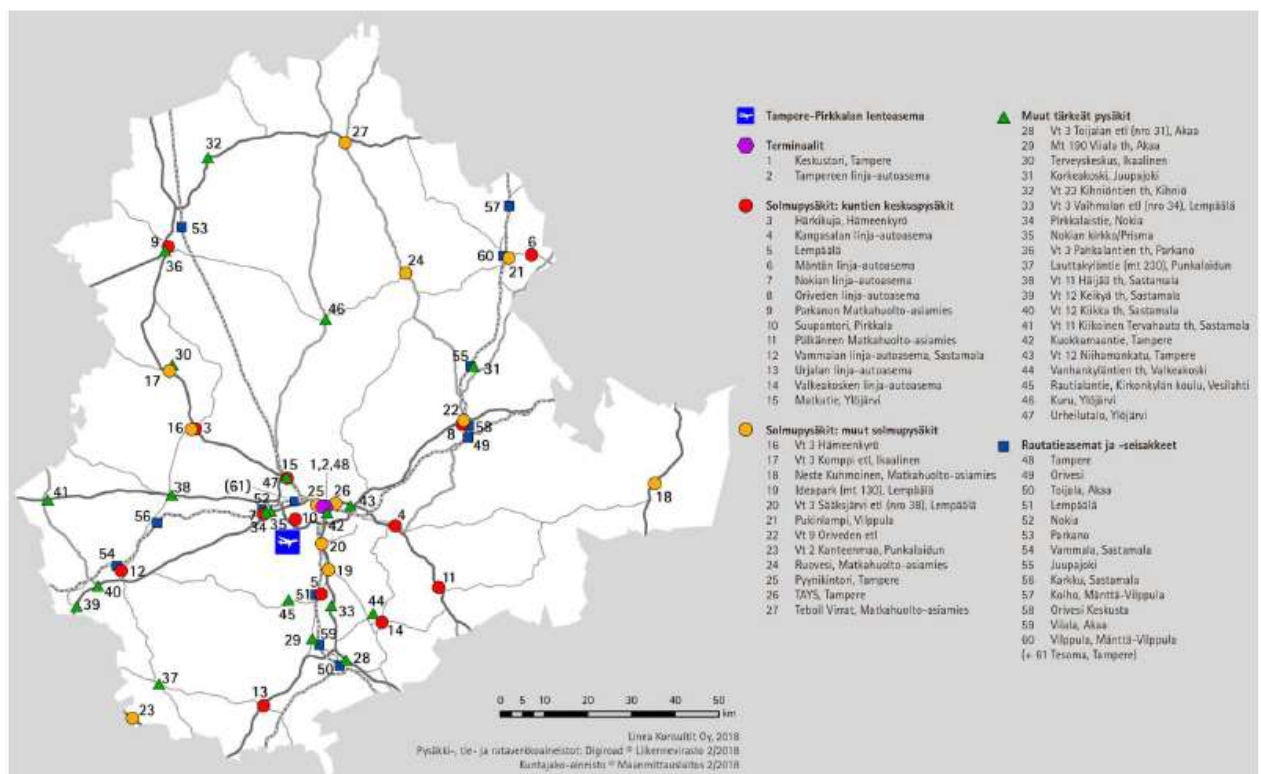
Valtateiden 9 ja 12 hankkeita voidaan edistää parantamishankkeiden suunnittelun yhteydessä.

Näiden lisäksi on selvitetty Läntisen kehän meluvallien painaumia Pirkkalan alueella ja valtatie 3 meluvallien painaumia ja mahdollista korottamista Lempäälän kohdalla.

15.5.2019

8.7 Muut toimenpiteet:

- vt 9 Kangasala - Orivesi, muuttuvat nopeusrajoitukset
- vt 12 Alasjärvi - Huutijärvi muuttuvat nopeusrajoitukset, saneeraus
- Joukkoliikennettä tukevat toimenpiteet
  - joukkoliikenne-etuudet liikennevaloissa
  - pysäkkitoimenpiteet
  - liityntäpysäköinti

Kuva

Pirkanmaan tärkeimmät joukkoliikenteen solmupaikat (lähde: Joukkoliikenteen vaihto- ja solmupysäkit Pirkanmaalla)

- Kuljetusten saavutettavuutta tukevat toimenpiteet
  - erikoiskuljetusreittien parantaminen
  - ajoneuvojen mittojen muutosten edellyttämät toimenpiteet (toistaiseksi tarkemmin kartoittamatta)
  - muut pullonkaulat, matalat sillat ja painorajoitukset

9 Joukkoliikenne

ELY-keskus toimii Pirkanmaan joukkoliikenteen toimivaltaisena viranomaisena Tampereen kaupunkiseudun ulkopuolisilla alueilla.

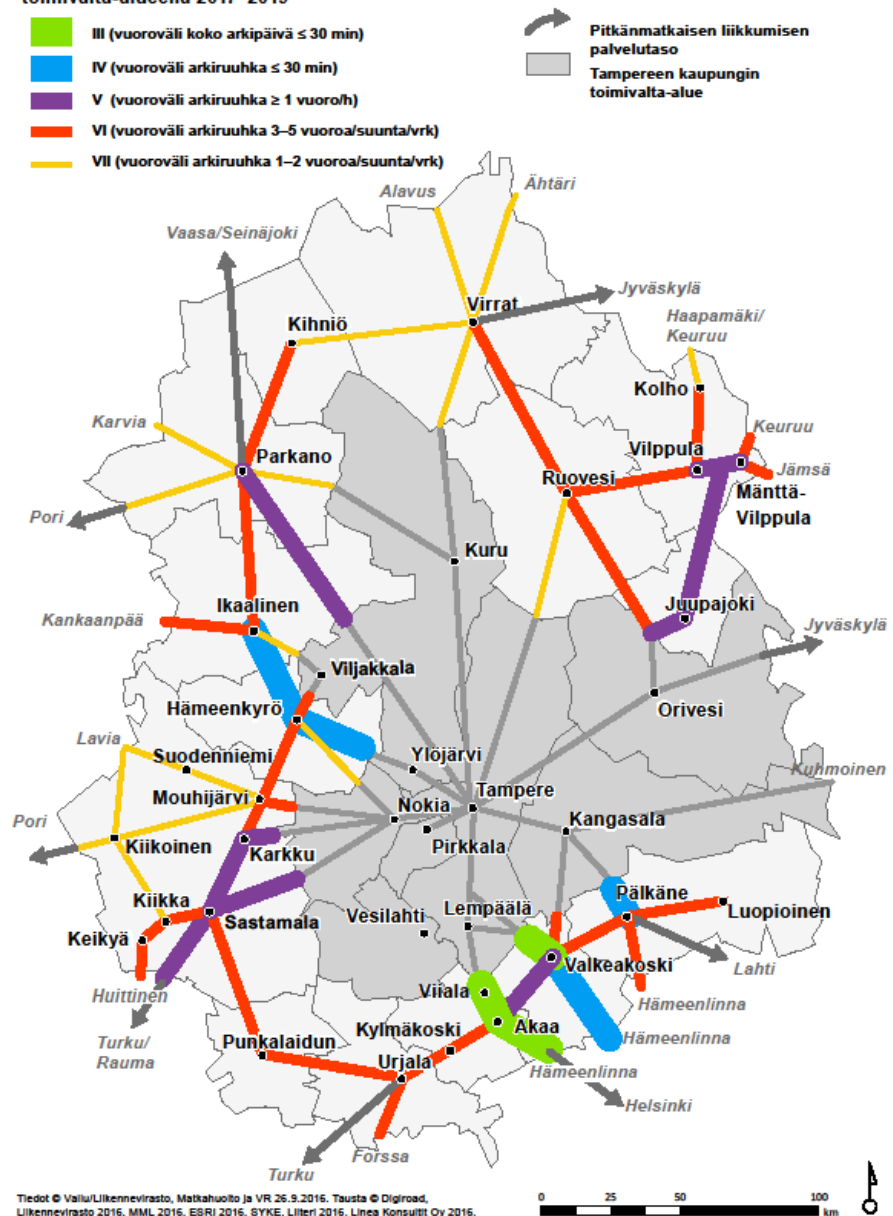
Pirkanmaan ELY-keskuksen vastuulla on erityisesti kuntien välisen liikenteen järjestäminen, mutta tavoitteena on, että vuorot palvelevat mahdollisimman hyvin myös kuntien sisäistä liikennettä. Liikennettä hankitaan yhteistyössä toimivalta-alueen kuntien kanssa, koska erityisesti koululaisten

15.5.2019

kuljettaminen avoimella joukkoliikenteellä on tärkeä tavoite. Tärkeimpiä joukkoliikenneyhteyksiä ovat yhteydet Tampereelle sekä tietyt poikittaisyhteydet. Lisäksi on hankittu maakuntarajat ylittävää liikennettä yhdessä muiden ELY-keskusten kanssa.

Pirkanmaan ELY-keskuksen joukkoliikenteen palvelutasopäätös on tehty vuosiksi 2017-2019. Vuoden 2019 aikana tehdään joukkoliikenteen palvelutasomäärittelyn päivitys.

Liite 1. Joukkoliikenteen tavoitteellinen palvelutaso Pirkanmaan ELY-keskuksen toimivalta-alueella 2017–2019

Kuva

Pirkanmaan ELY-keskuksen tavoitteellinen joukkoliikenteen palvelutasopäätös vuosille 2017–2019 sisältää myös toimivalta-alueen liikennettä tukevan junaliikenteen.

15.5.2019

Joukkoliikenteessä tapahtui muutoksia uuden liikennepalvelulain tultua voimaan 1.7.2018. Reittiliikenteen lupamenettelystä luovuttiin ja markkinaehtoista liikennettä voi harjoittaa ilmoittamalla liikenteen aloittamisesta ja muista muutoksista Liikenne- ja viestintävirastolle 60 päivää ennen muutosajankohtaa. Toimivaltainen viranomainen voi myös päättää järjestää liikenteen palvelusopimusasetuksen (PSA) mukaisesti, jos riittävää palvelutasoa ei markkinaehtoisesti saavuteta.

Pirkanmaan ELY-keskus on vuonna 2012 tehnyt päätöksen, että liikennettä voidaan hankkia palvelusopimusasetuksen mukaisesti, jos liikennettä ei markkinaehtoisesti synny. Liikennepalvelulain myötä kaikkiin joukkoliikenteen hankintoihin voidaan tehdä yksinoikeuden myöntämispäätös, jolloin mahdollisesti vakavaa ja jatkuvaa haittaa suojatulle liikenteelle aiheutavaan markkinaehtoiseen liikenteeseen voidaan puuttua.

Viimeiset siirtymäajan liikennöintisopimukset Pirkanmaalla päättyvät kesäkuussa 2019. Pirkanmaan ELY-keskus on tehnyt toistaiseksi pääsääntöisesti vain vuoden mittaisia hankintoja, jotta liikenteeseen voidaan haluttaessa tehdä muutoksia.

Joukkoliikenteen kehittämisessä on tavoitteena erityisesti Tampereelle suuntautuvassa liikenteessä luoda koko Pirkanmaan kattava, yhtenäinen lippu- ja maksujärjestelmä. Lisäksi tavoitteena on tehostaa yhteiskunnan tukemien henkilökuljetusten ja joukkoliikenteen yhteistyötä. Pirkanmaallakin pitkämatkainen liikenne toteutuu pääosin markkinaehtoisesti. Yhtenä mahdollisuutena on edistää pitkämatkaisen markkinaehtoisen joukkoliikenteen hyödyntämistä myös maakunnan sisäisessä työssäkäyntiliikenteessä.

Joukkoliikenteen ostoihin ja avustuksiin Pirkanmaalla on vuonna 2019 käytettävissä 1,91 miljoonaa euroa.

10 Vaikutukset

Vaikutusten kannalta on oleellista, toteutuuko parlamentaarisen työryhmän esitys perusväylänpidon rahoitustason korotuksesta ja sen kohdentamisperiaatteista. Myös mahdollisen lisärahoituksen toteutumisaikajankohta vaikuttaa merkittävästi. Mikäli nykyinen rahoitustaso jatkuu vielä muutaman vuoden ajan, ehdotettu lisärahoituskaan ei riitä kuntotason palauttamiseen.

Jos rahoituksen tasonkorotus toteutuu ja kohdistuu nykyisen rahanjaon suhteessa käytännön tienpitoon, on korjausvelan lisääntyminen mahdollista estää. Korjausvelan vähentämisen lisäksi rahoitusta olisi osoitettava myös muihin vaikutusalueisiin, kuten liikenteen sujuvuuteen, liikenneturvallisuuteen tai maankäytön edistämiseen. Kaikkia osa-alueita ei parlamentaarisen työryhmän esittämällä rahoituksellakaan voida parantaa, vaan halutut tavoitealueet on asetettava tärkeysjärjestykseen.

Paineita on asetettu myös kunnossapidon palvelutason kehittämiseen, mikä edellyttää etenkin hoidon rahoitustason kasvattamista.

15.5.2019

Merkittävien liikenteellisten vaikutusten aikaansaaminen perusväylänpidon rahoituksella on vaikeaa. Ongelmallisten kohteiden ratkaisut ovat kalliita ja edellyttäisivät kehittämisrahoitusta.

Merkittävien ilmastovaikutusten saavuttaminen edellyttäisi kulkumuotojakauman muutosta ja ajoneuvoteknologiassa tapahtuvan kehityksen hyödyntämistä. Asukasmäärien ja liikennetarpeiden lisääntyessä muutokset maakunnan kulkumuotojakaumassa edellyttäisivät joukkoliikennemäärien moninkertaistumista. Lyhyellä aikavälillä se ei ole realistista ilman taloudellisia ohjaustoimenpiteitä. Ekologisemman ajoneuvoteknologian käyttöönottoon ei väylänpitäjällä juurikaan ole keinoja.

Kävelyn ja pyöräilyn lisääminen toisi merkittäviä terveydellisiä vaikutuksia. Näiden kulkumuotojen edistäminen kuitenkin edellyttäisi toimenpiteitä etenkin niillä alueella, joissa potentiaalisia liikkuja on paljon, siis lähinnä kaupunkiseuduilla. Näillä alueilla verkko on rakennettu, mutta merkittävien vaikutusten aikaansaamiseksi toimenpiteet pitäisi kohdistaa liikenteen ja muiden toimintojen priorisointiperiaatteisiin. Merkittävimmät jalankulun ja pyöräilyn väyläpuutteet ovat maankäytön kasvualueilla nykyisten keskustojen ja jopa taajamien ulkopuolella. Kävelyä ja pyöräilyä edistävään käpy-ohjelmaan löytyisi hyviä kohteita myös maanteiden varsilta.

Ilman erillisrahoitusta olemassa olevien ympäristöhaittojen vähentämiseen ei ole mahdollisuutta osoittaa rahoitusta.

11 Pirkanmaan liiton lausunto suunnitelmasta

Suunnitelma noudattaa liikennepoliittisilta linjauksiltaan maakunnassa yhteisesti osoitettuja tarpeita ja asetettuja tavoitteita. Ne tulee ottaa huomioon muun muassa maan hallituksen perusväylänpito- ja investointikohdennuksissa sekä liikennejärjestelmätyössä.

Ns. normaalin rahoituskehyksen mukainen perusväylänpidon rahoitus on Pirkanmaalla täysin riittämätön. Parlamentaarisen liikennetyöryhmän esittämä perusväylänpidon tasokorotus on välttämätön. Mikäli nykyinen rahoitustaso jatkuu vielä muutaman vuoden, niin ehdotettu lisärahoituskaan ei riitä teiden kuntotason palauttamiseen.

Lisäksi tarvitaan liikenneinvestointien edistämiseksi uusia esityksiä. Muun muassa yritystukirahoitus tulisi muuttaa koko maan elinkeinoelämän kuljetuksia edistävien liikenneinvestointien rahoitukseksi. Tämä edesauttaisi myös Pirkanmaata, joka on vuosien 2003-2019 aikana sekä tie- että raideverkon kehittämisinvestoinneissa jäänyt heikkoon asemaan.

Pirkanmaan liitto esittää vakavan huolestumisensa siitä, että tienpidon ja liikenteen rahoitustaso on erittäin alhainen. Rahoitustason alhaisuus heikentää väestöltään ja liikennemääriltään kasvavassa maakunnassa alueen kehitystä ja elinkeinoelämän kilpailukykyä. Jatkossa valtion rahoituskohdennuksessa tulee korostaa nykyistä enemmän liikennesuoritteen roolia

15.5.2019

muun muassa edellä mainitun uudenlaisen rahoitusmenettelyn avulla. Keskeisestä sijainnista johtuen Pirkanmaan liikenneyhteydet ovat elintärkeitä myös maakunnan ulkopuolella olevan elinkeinoelämän kehitykselle.

Isoista kehittämishankkeista maakunnan lähiajan ykköshankkeita ovat järjestyksessä valtatie 3 yhteysväli Tampere-Vaasa ja siinä Hämeenkyrön ohitustien rakentaminen, valtatiellä 9 yhteysväliillä Tampere-Orivesi Suinulan ja Yliskylän ohituskaistat sekä kiireellisesti parannettavat risteykset ja liittymät sekä valtatiellä 12 erityisesti Vaitinaron risteuksen tulevat ratkaisut Tampereella.

Perusväylänpidon rahoituksessa on valtion osoitettava lisärahoitusta päällystysmäärärahoihin. Pirkanmaalla on tarve noin 300 kilometrin vuosittaisen päällystysohjelman toteuttamiseen.

Liikenteen ilmastovaikutustavoitteiden saavuttaminen edellyttää sekä kulkumuotojakauman muutosta joukkoliikenteen hyväksi, ajoneuvoteknologian kehittymistä että sujuvia liikenneyhteyksiä. Olemassa olevien liikenteen ympäristöhaittojen vähentäminen edellyttää valtion erillisrahoitusta.